2025/1014

26.5.2025

KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2025/1014

af 16. maj 2025

om at give Kongeriget Spanien fritagelse fra visse bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 for så vidt angår Balearerne

(meddelt under nummer C(2025) 3174)

(Kun den spanske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet ([1]), særlig artikel 64,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU ([2]), særlig artikel 66, og

ud fra følgende betragtninger:

1. PROCEDURE OG AFGØRELSENS ANVENDELSESOMRÅDE

(1) Den 23. november 2020 indgav Kongeriget Spanien (»Spanien«) en anmodning til Kommissionen om fritagelse (»anmodningen«) for følgende territorier uden for fastlandet, De Kanariske Øer, Balearerne, Ceuta og Melilla (under ét »NPT«), i overensstemmelse med artikel 64 i forordning (EU) 2019/943 og artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944.

(2) I anmodningen blev der oprindeligt anmodet om fritagelse fra artikel 8 og 54 i direktiv (EU) 2019/944 og fra artikel 3 og 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, artikel 9, 10 og 11, artikel 14-17, artikel 19-27 og artikel 35-47 i forordning (EU) 2019/943. Anmodningen indeholdt ikke angivelse af gyldighedsperioden for den anmodede fritagelse.

(3) Den 18. marts 2021 offentliggjorde Kommissionen anmodningen på sit websted og opfordrede medlemsstaterne og interessenter til at fremsætte bemærkninger frem til den 30. april 2021.

(4) Kommissionen anmodede Spanien om yderligere oplysninger om anmodningen den 17. august 2021 og den 16. december 2021. Spanien svarede den 4. oktober 2021 og den 17. januar 2022. I sidstnævnte skrivelse ændrede Spanien omfanget af sin anmodning som følger:

— anmodningen om fritagelse fra artikel 8 i direktiv (EU) 2019/944 blev trukket tilbage for alle NPT

— anmodningen om fritagelse fra artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944 blev trukket tilbage for Balearerne og Ceuta

— Spanien indgav en ny anmodning om fritagelse fra artikel 40, stk. 4-7, i direktiv (EU) 2019/944 for alle NPT

— anmodningen om fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra d), f), g), h), i), l), m) og q), i forordning (EU) 2019/943 blev trukket tilbage for alle NPT

— Spanien trak også anmodningen om fritagelse for alle NPT tilbage for artikel 16, stk. 1 og 2, artikel 20, stk. 1 og 2, artikel 21, stk. 1-6, artikel 22, stk. 1, bortset fra litra f) og h), artikel 22, stk. 4, og artikel 35-47 i forordning (EU) 2019/943

([1]) EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
([2]) EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

— Spanien fastsatte en begrænset varighed for den ønskede fritagelse for Balearerne og Ceuta frem til disse områders effektive integration med fastlandet (ikke forventet før 2030).

(5) Denne afgørelse bør kun omfatte Balearerne, da Kommissionens afgørelse om Spaniens anmodning om fritagelse for NPT-området De Kanariske Øer blev vedtaget den 8. december 2023 ([3]), og de anmodninger om fritagelse, som Spanien har indgivet for NPT-området Ceuta og Melilla, vil blive behandlet i særskilte afgørelser.

2. **BALEARERNE**

Elsystemet og elmarkedet på Balearerne

(6) Balearerne udgør tilsammen ét sammenkoblet system (Mallorca, Menorca, Ibiza og Formentera). Ifølge Spanien havde Balearerne et forbrug på under 3 000 GWh i 1996 (2 856 GWh ifølge kundernes målere) ([4]). I 2023 var det årlige forbrug på Balearerne 6 047 GWh, hvoraf 8,7 % (dvs. 526 GWh) blev dækket af vedvarende energikilder ([5]).

(7) Balearerne var isoleret fra det spanske fastlands elektricitetssystem indtil 2012. Historisk set bestod Balearerne af to elektriske systemer (»Mallorca-Menorca« og »Ibiza-Formentera«) med en kapacitet på henholdsvis 1,9 GW og 0,3 GW. Ved udgangen af 2012 forbandt et kabel elektricitetssystemet »Mallorca-Menorca« til Spaniens fastlandssystem gennem en 400 MW samkøringslinje, mens elektricitetssystemet »Ibiza-Formentera« forblev isoleret. Siden december 2018, hvor det kabel, der forbinder Mallorca med Ibiza, blev taget i brug, har det nu integrerede Mallorca-Menorca-Ibiza-Formentera-elsystem været koblet sammen med fastlandssystemet ([6]). I 2023 dækkede kablet ca. 24 % af Balearernes elektricitetsefterspørgsel ([7]).

(8) På grundlag af ministeriel bekendtgørelse TEC/212/2019 af 25. februar 2019 indeholder planen for eltransmissionsnet 2021-2026 bestemmelser om endnu et kabel, der forbinder Balearernes elsystem med det spanske fastland. Kablet forventes at blive sat i drift i 2030 (bedste skøn fra Spanien er 2029) og dække op til 65 % af Balearernes elforsyning ([8]).

(9) Ifølge Spanien havde Balearerne i juni 2021 en installeret produktionskapacitet på 1 999,4 MW, hvoraf 91 % (1 819 MW) udgør termisk produktion (hovedsagelig gasturbiner med kombineret cyklus efter lukningen af to kulfyrede kraftværker), og de resterende 9 % (180,4 MW) er vedvarende produktion. I denne forbindelse forklarer Spanien, at den lavere andel af vedvarende energi i NPT sammenlignet med Spaniens fastland hovedsagelig skyldes det begrænsede geografiske område, der er til rådighed for ny produktionskapacitet, det større behov for produktion med mulighed for lastfordeling og den begrænsede tilgængelighed af energilagringsfaciliteter.

(10) Spanien bemærker, at Balearerne er kendetegnet ved den ringe markedsstørrelse, som forhindrer udnyttelse af stordriftsfordele på samme måde som i elektricitetssystemet på fastlandet. Spanien gør også gældende, at der er højere brændstofomkostninger i Balearernes system. Den isolerede beliggenhed medfører også et større behov for installeret reservekapacitet.

([3]) Kommissionens afgørelse (EU) 2024/560 af 8. december 2023 om at give Kongeriget Spanien fritagelse fra visse bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 for så vidt angår De Kanariske Øer (EUT L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj).

([4]) Se figur A1.1 i bilag I til Red Eléctricas *Informe del Sistema Eléctrico español* fra 1997: PORTADA.eps (Convertido)-1 (ree.es).

([5]) Evolución demanda | Informes del sistema.

([6]) Ministeriel bekendtgørelse TEC/1172/2018 af 5. november om omdefinering af de isolerede elektricitetssystemer på Balearernes områder uden for fastlandet: Orden TEC/1172/2018, de 5 de noviembre, por la que se redefinen los sistemas eléctricos aislados del territorio no peninsular de las Illes Balears y se modifica la metodología de cálculo del precio de adquisición de la demanda y del precio de venta de la energía en el despacho de producción de los territorios no peninsulares (boe.es).

([7]) Evolución demanda | Informes del sistema.

([8]) Se Spaniens endelige ajourførte nationale energi- og klimaplan 2021-2030, 211d83b7-b6d9-4bb8-b084-4a3bfb4cad3e_da.

(11) Spanien bemærker endvidere, at næsten al kraftvarmeproduktion på Balearerne ejes direkte eller indirekte af Endesa S.A. Som følge heraf vil Endesa S.A. fortsat producere størstedelen af elektriciteten til øerne, selv om den stigende udbredelse af vedvarende energi gør det lettere for konkurrerende virksomheder at komme ind på markedet.

(12) Ifølge Spanien medfører disse særlige markedsforhold højere elproduktionsomkostninger sammenlignet med fastlandet og lavere incitament for nye virksomheder til at gå ind på markedet. Som følge heraf er der ikke effektiv konkurrence på Balearerne.

(13) I betragtning af de problemer, der er forbundet med manglende effektiv konkurrence og høje omkostninger, og på trods af de nationale foranstaltninger, der er truffet for at fremme konkurrencen og indføre økonomiske incitamenter for at øge anlæggenes driftseffektivitet og nedbringe produktionsomkostningerne, anfører Spanien, at det ikke har været muligt at etablere en markedsmekanisme, der er identisk med den, der findes på fastlandet.

(14) Spanien forklarer endvidere, at elektricitet produceret i hele NPT, herunder Balearerne, ikke er omfattet af udbudssystemet på fastlandet. Elsystemer i områderne uden for fastlandet drives efter en mekanisme med økonomisk forrang efter lastfordeling ([9]):

— systemoperatøren rangordner produktionsanlæggene efter økonomiske kriterier baseret på variable omkostninger, indtil efterspørgslen er dækket, under hensyntagen til de tekniske begrænsninger og de reserver, der er nødvendige for at sikre elforsyningen

— lastfordelingen omfatter ugentlige, daglige, intraday-prognoser samt afvigelser i realtid. I det balearisk system tages der ved lastfordelingen også hensyn til den maksimale udveksling af elektricitet, der er til rådighed via sammenkoblingen med fastlandet

— efterspørgselssiden (direkte forbrugere og leverandører) underretter systemoperatøren om timeefterspørgslen i elsystemerne for hver NPT

— i henhold til den daglige lastfordeling køber efterspørgselssiden energien til en pris, der svarer til budsystemets pris på fastlandet.

(15) Ifølge Spanien tages der med denne mekanisme hensyn til de høje elproduktionsomkostninger og de særlige forhold, der gør sig gældende for NPT, og mekanismen har til formål at sikre, at forbrugere og leverandører i disse områder ikke udsættes for de højere omkostninger ved elproduktionen i NPT sammenlignet med det spanske fastland, idet dette er baseret på interregionale solidaritetsprincipper.

(16) Spanien forklarer endvidere, at elproduktion i NPT udgør et system med reguleret vederlag i stedet for et system baseret på markedsvilkår, og at det anvendes under forhold, hvor et engrosmarked ikke kunne fungere, og hvor omkostningerne af geografiske og territoriale årsager er højere end elproduktionsomkostningerne på det spanske fastland.

(17) Spanien bemærker, at elektricitetssystemet og det offentlige budget under dette system dækker de ekstraomkostninger, der følger af forskellen mellem de højere produktionsomkostninger i NPT og elprisen svarende til prisen på fastlandet, således at alle forbrugere betaler det samme for elektricitet, uanset i hvilket system de forbruger den.

(18) Ifølge Spanien svarer reguleringen af aktiviteterne i forbindelse med overførsel og distribution af elektricitet i NPT til reguleringen på det spanske fastland.

(19) Med hensyn til detailmarkedet forklarer Spanien, at slutkunderne i NPT har ret til at vælge leverandør på samme vilkår som slutkunder på det spanske fastland. På samme måde defineres begrebet sårbare forbrugere for hele Spanien, og udbuddet er generelt organiseret på samme måde i hele landet. I denne forbindelse bemærker Spanien, at der ikke er forskelle mellem detailmarkederne på fastlandet og på markederne uden for fastlandet.

([9]) Rammerne er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 af 31. juli 2015 (Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares) (herefter »kongeligt dekret nr. 738/2015«).

Oversigt over de retlige rammer for NPT

(20) Spanien forklarer, at det i lov nr. 24/2013 fastsættes, at levering af elektricitet i NPT er underlagt en særlig regulering. Spanien fastslår også, at levering af elektricitet kan være omfattet af et yderligere vederlag til dækning af forskellen mellem omkostningerne ved at producere elektricitet i NPT og indtægterne fra salg af elektricitet i disse områder. I lov nr. 24/2013 fastsættes de betingelser, der skal være opfyldt, for at et isoleret system ikke længere kan betragtes som sådant, nemlig at kapaciteten af NPT's tilslutning til fastlandet giver dem mulighed for at komme ind på produktionsmarkedet på fastlandet, og at der findes markedsmekanismer til at integrere deres elektricitet.

(21) Spanien bemærker, at lov nr. 17/2013 fastsætter de generelle bestemmelser om forsyningssikkerhed og øget konkurrence i elektricitetssystemerne i NPT ([10]).

(22) Spanien anfører, at kongeligt dekret nr. 738/2015 i detaljer regulerer aktiviteten med produktion af elektricitet og lastfordelingsproceduren i elektricitetssystemerne i NPT samt vederlagsordningen for denne aktivitet. Vederlagsordningen er baseret på to vederlagskomponenter: én vedrørende investeringer og andre faste omkostninger og én vedrørende variable driftsomkostninger. Formålet med dette vederlag er at dække ekstraomkostningerne ved elproduktion i NPT. I kongeligt dekret nr. 738/2015 defineres meromkostningerne som forskellen mellem alle produktionsomkostninger og den pris, der betales i forbindelse med den elforsyning, som systemoperatøren driver.

(23) Desuden indføres med kongeligt dekret nr. 738/2015 en udbudsprocedure til udvælgelse af ny kapacitet og kapacitet, der skal opdateres.

(24) Kommissionen bemærker i denne forbindelse, at den vederlagsmekanisme, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015, modtog statsstøttegodkendelse fra Kommissionen i afgørelse SA.42270, Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories ([11]).

3. DE ØNSKEDE FRITAGELSER VEDRØRENDE BALEARERNE

(25) Den anmodning om fritagelse, der er indgivet for Balearerne, er baseret på kategoriseringen som et lille forbundet system i henhold til artikel 2, nr. 43), i direktiv (EU) 2019/944.

3.1. Fritagelse i henhold til artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944

(26) Spanien anmoder om en fritagelse fra artikel 40, stk. 4-7, i direktiv (EU) 2019/944 for så vidt angår transmissionssystemoperatørens (»TSO«) indkøb af understøttende ydelser.

3.2. Fritagelse i henhold til artikel 64 i forordning (EU) 2019/943

(27) Spanien anmoder om en fritagelse for Balearerne fra følgende bestemmelser i forordning (EU) 2019/943:

— markedsprincipperne i artikel 3, stk. 1, litra a), b), c), e), j), k), n), o) og p)

— regler for handel med elektricitet i henhold til artikel 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, og artikel 9, 10, 11, 14, 15, 16 og 17

— regler om indtjening ved overbelastning fastsat i artikel 19

— artikel 14 og 15, artikel 16, stk. 3-13, artikel 17 og 19, artikel 20, stk. 3-8, artikel 21, stk. 7 og 8, artikel 22, stk. 1, litra f) og h), artikel 22, stk. 2, 3 og 5, og artikel 25, stk. 2-4, for nye støttekapacitetsmekanismer, der måtte blive etableret i fremtiden

— artikel 14-17, 19-27 og 35-47 for den eksisterende mekanisme, der er defineret i kongeligt dekret nr. 738/2015.

([10]) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

([11]) Afgørelse af 28. maj 2020 i sag SA.42270 (2016/NN) — Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories (C(2020) 3401).

3.3. **Varighed af den anmodede fritagelse**

(28) Spanien mener, at den effektive integration af NPT i det iberiske elmarked afhænger af, om der er sammenkobling med det spanske fastland.

(29) Med hensyn til Balearerne forklarer Spanien, at fritagelserne bør gælde, indtil dette område reelt integreres i elektricitetsmarkedet på fastlandet. Ifølge Spanien omfatter den effektive integration ikke kun ibrugtagning af de nye samkøringslinjer, men også tid til afprøvning og de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer. På grundlag heraf anmoder Spanien om en fritagelse i det mindste indtil 2030.

4. **BEMÆRKNINGER MODTAGET I HØRINGSPERIODEN**

(30) Som beskrevet i betragtning 3 gennemførte Kommissionen i løbet af marts og april 2021 en offentlig høring.

(31) Alle de bemærkninger, der blev fremsat som svar på den offentlige høring, vedrørte den fritagelse fra artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944, som Spanien havde anmodet om, for så vidt angår TSO'ens ejerskab, forvaltning og drift af energilagringsanlæg. Som beskrevet i betragtning 4 trak Spanien anmodningen om fritagelse fra artikel 54 i direktivet for Balearerne tilbage.

5. **VURDERING AF ANMODNINGEN OM FRITAGELSE FOR BALEARERNE**

5.1. **Lille forbundet system**

(32) I henhold til artikel 64 i forordning (EU) 2019/943 kan der indrømmes fritagelse fra de relevante bestemmelser i artikel 3 og 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, artikel 9-11, artikel 14-17, artikel 19-27, artikel 35-47 og artikel 51 i nævnte forordning i to tilfælde:

a) for små isolerede systemer og små forbundne systemer, hvis medlemsstaten/medlemsstaterne kan påvise, at der er betydelige problemer forbundet med driften af disse systemer. I så fald skal fritagelsen være underlagt betingelser, der har til formål at øge konkurrencen og integrationen med det indre marked for elektricitet

b) for regionerne i den yderste periferi som defineret i artikel 349 i TEUF, der ikke kan sammenkobles med EU-energimarkedet af åbenlyse fysiske årsager.

(33) I henhold til artikel 66, stk. 1, første afsnit, i direktiv (EU) 2019/944 kan der indrømmes en fritagelse fra de relevante bestemmelser i artikel 7 og 8 og i kapitel IV, V og VI for små isolerede systemer og små forbundne systemer, hvis medlemsstaten/medlemsstaterne kan påvise, at der er betydelige problemer forbundet med driften af disse systemer. I artikel 66, stk. 2, andet afsnit, i direktiv (EU) 2019/944 fastsættes det, at for regioner i den yderste periferi som omhandlet i artikel 349 i TEUF, der ikke kan sammenkobles med Unionens elektricitetsmarkeder, skal fritagelsen være underlagt betingelser, der har til formål at sikre, at fritagelsen ikke hæmmer overgangen til vedvarende energi.

(34) Både i henhold til forordning (EU) 2019/943 og direktiv (EU) 2019/944 skal fritagelsen i tilfælde af små forbundne systemer være tidsbegrænset og underlagt betingelser, der har til formål at øge konkurrencen og integrationen med det indre marked for elektricitet. Endvidere skal fritagelsen sikre, at den ikke hæmmer eller hindrer overgangen til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energioplagring, elektromobilitet og fleksibelt elforbrug.

(35) I henhold til artikel 2, nr. 43), i direktiv (EU) 2019/944 er et »lille forbundet system« et system, der havde et forbrug på under 3 000 GWh i 1996, hvor mere end 5 % af det årlige forbrug dækkes via sammenkobling med andre systemer.

(36) Spanien har i sit indlæg forklaret, at Balearerne (Mallorca, Menorca, Ibiza og Formentera) udgør et enkelt, sammenkoblet system med et forbrug på under 3 000 GWh i 1996 (betragtning 6). Ca. 25 % af elektricitetsefterspørgslen på Balearerne dækkes gennem samkøringslinjen med det spanske fastland.

(37) På grundlag af oplysningerne fra Spanien og i overensstemmelse med Kommissionens afgørelse SA.42270 »Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories« kan Balearerne betragtes som et lille forbundet system, jf. artikel 2, nr. 43), i direktiv (EU) 2019/944.

5.2. **Betydelige problemer med driften af systemet**

5.2.1. *Betydningen af »betydelige problemer med driften« af systemet*

(38) Lovgiveren har ikke defineret udtrykket »betydelige problemer« som omhandlet i artikel 64, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2019/943 og artikel 66, stk. 1, i direktiv (EU) 2019/944. Den åbne formulering giver Kommissionen mulighed for at tage hensyn til alle potentielle problemer forbundet med små systemers særlige situation, forudsat at de er betydelige og ikke blot har marginal betydning. Sådanne problemer kan variere betydeligt afhængig af de særlige geografiske forhold, der gør sig gældende for det pågældende system, produktionen og forbruget, men også den teknologiske udvikling (såsom elektricitetslagring og små produktionsanlæg).

(39) I Kommissionens tidligere afgørelser har de problemer, der skulle løses, været forbundet med at bevare social samhørighed og/eller lige konkurrencevilkår mellem fastlandet og øerne i en situation, hvor systemsikkerheden på øen krævede yderligere foranstaltninger eller omfattede betydeligt højere omkostninger på en ø sammenlignet med fastlandet. »Drift« kan således ikke forstås snævert, såsom at sikker drift af systemet ikke vil være muligt uden fritagelsen. Derimod har »problemer« altid været anset for også at omfatte socioøkonomiske problemer for brugerne af det konkrete system ([12]).

(40) Disse betydelige problemer skal desuden forekomme i tilknytning til driften af små isolerede systemer eller små forbundne systemer. Det forekommer derfor svært at forstille sig en begrundelse, der udelukkende er baseret på konsekvenser, som forekommer uden for systemet, som f.eks. konsekvenser for nationale støtteordninger. Dette udelukker ikke relevansen af »indirekte« konsekvenser med hensyn til sikker drift af systemet.

5.2.2. *Betydelige problemer, som Spanien har fremlagt i anmodningen*

(41) Spanien fremhæver en række udfordringer og problemer for driften af elektricitetsmarkederne og -systemerne i NPT, herunder Balearerne:

— NPT's ringe markedsstørrelse, som forhindrer dem i at høste fordelene ved de stordriftsfordele, der findes i det spanske fastlands elektricitetssystem

— de højere omkostninger, der er forbundet med brændselssammensætningen, hvilket resulterer i højere elomkostninger, da størstedelen af produktionen i NPT drives af gas, kul eller diesel

— de høje investerings- og driftsomkostninger i forbindelse med kraftværker, der skyldes den geografiske isolation som følge af den ringe forbindelse til fastlandet og systemernes beskedne størrelse

— det større behov for installeret reservekapacitet som følge af den geografiske isolation, der skyldes systemernes ringe forbindelse. Spanien forklarer navnlig, at NPT har brug for en højere grad af rullende reserve for at dække standarden for forsyningssikkerhed. En sådan forsyningsstandard er 40-70 % højere end den installerede kapacitet sammenlignet med 10 % på fastlandet. Dette resulterer i, at kraftværkerne ikke er i drift en betydelig del af tiden, hvilket fører til en lav interesse for at investere i ny kapacitet

— miljørestriktioner for placeringen af ny produktionskapacitet, både for konventionelle anlæg og anlæg til produktion af vedvarende energi

([12]) Jf. f.eks. Kommissionens afgørelse af 14. august 2014 om at give Den Hellenske Republik fritagelse fra visse bestemmelser i direktiv 2009/72/EF, som henviser til de højere omkostninger, der er forbundet med produktion af elektricitet på øerne, selv om priserne ifølge loven svarer til dem på fastlandet.

— den store sæsonbestemte efterspørgsel, som er stærkt forbundet med turismesektoren på Balearerne

— de omkostninger, der er forbundet hermed, og de investeringer, der er nødvendige for at opbygge nye sammenkoblinger med fastlandet på grund af deres geografiske beliggenhed.

(42) Ifølge Spanien resulterer disse udfordringer og problemer i to væsentlige træk, der kendetegner NPT: højere elomkostninger og manglende konkurrence inden for elproduktion.

(43) Med hensyn til de høje omkostninger ved produktion af elektricitet i NPT forklarer Spanien, at på grund af de udfordringer og problemer, der er anført ovenfor, er omkostningerne til produktion med mulighed for lastfordeling ofte dobbelt så høje som omkostningerne til sådan produktion på det spanske fastland. Spanien gør gældende, at NPT, herunder Balearerne, skal udelukkes fra markedssystemet på det spanske fastland, for at dets forbrugere kan betale priser, der svarer til priserne på fastlandet. Spanien tilføjer, at der vil være behov for en vurdering inden integrationen af NPT på elmarkedet på fastlandet for at sikre, at de høje produktionsomkostninger i disse områder ikke forvrider de marginale elpriser på elmarkedet på fastlandet.

(44) Med hensyn til den manglende konkurrence inden for elproduktion forklarer Spanien, at på grund af den historiske udvikling i NPT og energisektorens manglende tiltrækningskraft i disse regioner udførte en enkelt koncern traditionelt alle energiforsyningsfunktioner. Med hensyn til Balearerne bemærker Spanien, at Endesa S.A. fortsat ejer næsten 100 % af anlæggene til produktion af fossile brændstoffer, som er den vigtigste produktionskilde i de pågældende områder. Som følge heraf har Balearerne ifølge Spanien stadig ikke en effektiv konkurrence på produktionsniveau, og dette på trods af bestræbelserne på at fremme konkurrencen, som har resulteret i, at alternative producenter af vedvarende energi er kommet ind på dette område.

(45) Spanien understreger, at integrationen af NPT, herunder Balearerne, på fastlandets (og det europæiske) elmarked, på grund af de højere omkostninger ved produktion af elektricitet og manglen på effektiv konkurrence vil føre til markedsforvridninger, og at dette vil være tilfældet, så længe sammenkoblingerne med det spanske fastland ikke er tilstrækkelige til at dække hele den lokale efterspørgsel.

(46) Spanien påpeger desuden de udfordringer, der er forbundet med udbredelsen af vedvarende energi i NPT, herunder Balearerne. Spanien forklarer, at de fleste kraftværker med variabel vedvarende energi på en ø producerer under de samme meteorologiske forhold, hvilket er et fænomen, der kaldes »korrelation«. Som følge heraf er det vanskeligere at overholde forsyningssikkerhedsstandarderne, jo mere vedvarende produktion der anvendes i øsystemerne. Ifølge Spanien kan denne situation begrænse mængden af variabel vedvarende energi, der anvendes i NPT.

5.2.3. *Vurdering*

(47) Kommissionen anerkender Spaniens argumenter om, at betingelserne for gennemførelsen af et fuldt liberaliseret engrosmarked for elektricitet på Balearerne endnu ikke er til stede på grund af de udfordringer, der er forbundet med driften af små forbundne systemer, den meget lave konkurrence i produktionssegmentet i NPT og den manglende forbindelse til det spanske fastland.

(48) Det forekommer derfor plausibelt at antage, at det ikke er muligt at etablere et fungerende engrosmarked på Balearerne uden offentlig intervention, og at en række bestemmelser vedrørende forward-, day-ahead-, intraday- og balancemarkederne derfor ikke kan gennemføres på Balearerne på nuværende tidspunkt.

(49) Kommissionen kan konkludere, at den fulde anvendelse af forordning (EU) 2019/943 og direktiv (EU) 2019/944 på de områder, der er omfattet af denne anmodning om fritagelse, vil skabe betydelige problemer for driften af Balearernes elsystemer.

(50) Kommissionen bemærker imidlertid, at situationen på Balearerne vil ændre sig, så snart flere sammenkoblinger med det spanske fastland er etableret og taget i brug.

5.3. **Fritagelsens anvendelsesområde**

5.3.1. *Artikel 40, stk. 4-7, i direktiv (EU) 2019/944*

(51) Ifølge Spanien forhindrer manglen på effektiv konkurrence i produktionssegmentet etableringen af elmarkeder uden konkurrenceforvridning i NPT. Navnlig forhindres transmissionssystemoperatøren i at etablere og drive et balancemarked på Balearerne, herunder indkøb af markedsbaserede ikke-frekvensrelaterede systembærende ydelser.

(52) Kommissionen mener, at de grunde, der er anført i betragtning 10-13 i øjeblikket er til hinder for oprettelsen af et balancemarked og markedsbaseret indkøb af ikke-frekvensrelaterede systembærende ydelser på Balearerne. Derfor finder Kommissionen, at det er berettiget at indrømme fritagelse fra forpligtelserne i artikel 40, stk. 4-7, i direktiv (EU) 2019/944 i overensstemmelse med artikel 66 i samme direktiv.

5.3.2. *Kapitel II i forordning (EU) 2019/943: Generelle regler for elmarkedet — artikel 3 og 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4 og artikel 9, 10 og 11*

5.3.2.1. Anmodningen

(53) Ifølge Spanien forhindrer manglen på effektiv konkurrence mellem producenter etableringen af ikke-regulerede elmarkeder. Beslutninger vedrørende lastfordeling i NPT, herunder Balearerne, er baseret på tekniske og økonomiske kriterier, og det er ikke altid muligt at anvende markedsregler. Spanien har desuden forklaret, at prisdannelsen i NPT ikke er baseret på udbud og efterspørgsel i disse områder, men på det spanske fastland, for at forhindre, at forbrugerne i NPT betaler ekstraomkostningerne til elproduktion i disse områder.

(54) Spanien anmoder derfor om en fritagelse fra følgende bestemmelser i artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2019/943:

— litra a), b), o) og p), da priserne på de pågældende markeder ifølge Spanien ikke frit kan dannes på grundlag af udbud og efterspørgsel, og der ikke findes nogen terminsmarkeder i disse områder. Spanien bemærker endvidere, at den begrænsede sammenkoblingskapacitet mellem Balearerne og fastlandet ikke ændrer denne situation,

— litra c), eftersom Spanien mener, at markedsreglerne, der fremmer udviklingen af fleksibel produktion og efterspørgsel, muligvis ikke er gældende i de pågældende områder

— litra e) og k), da producenterne ifølge Spanien ikke er ansvarlige for at sælge den elektricitet, de producerer (det er i stedet systemoperatørens opgave at beslutte lastfordelingen mellem kraftværker) og ikke kan afgive aggregerede tilbud

— litra j), eftersom Spanien mener, at lagringsstrategien i disse områder kan kræve, at energilagring gives første prioritet og ikke prioriteres på lige fod med andre produktionsanlæg

— litra n), i hvilken forbindelse Spanien bemærker, at ind- eller udtræden af elproduktionen i princippet bør baseres på virksomhedernes vurdering af aktiviteternes økonomiske og finansielle levedygtighed, men at det i praksis ikke er muligt for produktionsselskaberne at deltage i systemet uden at være omfattet af en reguleret betalingsordning, som kan dække produktionsomkostningerne.

(55) Med hensyn til artikel 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, artikel 9, 10 og 11 fremhæver Spanien, at selv om elektricitetssystemet i NPT er omfattet af et system til lastfordeling, der fungerer på en tilsvarende måde som Unionens elektricitetsmarkeder, f.eks. med lastfordeling pr. dag og intraday-fordelingen, udgør det et reguleret system. Købsprisen er baseret på prisen på fastlandet og ikke på de indregnede omkostninger, som producenterne har afholdt i forbindelse med udførelsen af deres elproduktionsaktiviteter, herunder balanceringstjenester. På dette grundlag anmoder Spanien om en fritagelse fra artikel 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, og artikel 9, 10 og 11, i forordning (EU) 2019/943, da der ikke forefindes et balancemarked i NPT, herunder Balearerne, og der heller ikke er mulighed for integration med Unionens day-ahead- og intraday-markeder på grund af den begrænsede forbindelse til det spanske fastland.

(56) Med hensyn til artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 1 og 4, i forordning (EU) 2019/943 bemærker Spanien, at lastfordelingen på grund af territorierne uden for fastlandets isolerede beliggenhed drives uafhængigt af markederne på fastlandet og i EU — bortset fra referenceprisen for køb af energi, der er baseret på fastlandsprisen — idet lastfordelingen er baseret på timeplaner.

(57) I overensstemmelse med ovenstående anser Spanien ligeledes integrationen af terminsmarkederne, de tekniske budgrænser og value of lost load, der er omhandlet i artikel 9-11 i forordning (EU) 2019/943, for ikke at gælde for lastfordeling i NPT.

5.3.2.2. Vurdering

(58) Med hensyn til anmodningen om fritagelse fra artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2019/943 finder Kommissionen, at:

— argumenterne i betragtning 10-13 i øjeblikket indebærer, at elpriserne på Balearerne ikke dannes efter en markedsbaseret metode, men ved hjælp af en særlig reguleret mekanisme, hvorved systemoperatøren udfører lastfordelingen af produktionen for hvert af NPT'erne, og at en fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra a), b), e) og k), i forordning (EU) 2019/943 er berettiget

— argumenterne i betragtning 10-13 indebærer, at der ikke findes et terminsmarked på Balearerne, og systemoperatørens lastfordeling omfatter ugentlige, daglige, intraday-prognoser samt afvigelser i realtid, og at en fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra o) og p), i forordning (EU) 2019/943 også er berettiget

— selv om det anerkendes, at det nuværende regulerede system og særlige forhold på Balearerne kan gøre det vanskeligere at udvikle en mere fleksibel produktion, kulstoffattig produktion og en mere fleksibel efterspørgsel, er det stadig nødvendigt at anvende markedsreglerne for at fremme udviklingen heraf i størst muligt omfang. Kommissionen mener derfor, at en fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra c), i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget

— artikel 3, stk. 1, litra j), i forordning (EU) 2019/943 ikke er til hinder for, at der gives prioritet til energilagringsprojekter på Balearerne, hvis f.eks. disse projekter anses for at være den bedste løsning til at sikre forsyningssikkerheden på Balearerne. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra j), i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget

— for så vidt angår artikel 3, stk. 1, litra n), i forordning (EU) 2019/943 bør en virksomheds indtræden på eller udtræden af markedet for elproduktion afhænge af den pågældende virksomheds vurdering af den økonomiske og finansielle lønsomhed under hensyntagen til muligheden for at modtage det regulerede vederlag, der er nævnt i betragtning 16 og 17. Derfor er en fritagelse fra artikel 3, stk. 1, litra n), i forordning (EU) 2019/943 ikke berettiget for Balearerne.

(59) Med hensyn til den ønskede fritagelse fra artikel 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, og artikel 9, 10 og 11, i forordning (EU) 2019/943 henviser disse bestemmelser til kravene vedrørende forward-, day-ahead-, intraday- og balancemarkederne. På grundlag af de oplysninger, som Spanien har fremlagt, ser det ud til, at disse markeder ikke kan etableres effektivt på Balearerne (betragtning 10-13) i betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for elektricitetssystemet på øerne. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra disse bestemmelser er berettiget.

5.3.3. *Kapitel III i forordning (EU) 2019/943: Netadgang og håndtering af kapacitetsbegrænsninger — artikel 14-17 og artikel 19*

5.3.3.1. Anmodningen

(60) Spanien forklarer, at de krav, der er fastsat i artikel 14-16 og artikel 19, ikke kan anvendes i NPT, fordi TSO'en foretager lastfordelingen af produktionen for hvert af elektricitetssystem på øerne, og disse systemer er ikke separate sammenkoblede budområder. Ved lastfordelingen tages der højde for den energi, der overføres via forbindelserne mellem det spanske fastland og Balearerne. I tilfælde af kapacitetsbegrænsning på disse forbindelser omorganiserer TSO'en lastfordelingen af den disponible produktionskapacitet, navnlig under hensyntagen til tekniske kriterier, for at sikre forsyningen. Spanien forklarer også, at eftersom NPT ikke udgør særskilte budområder, er der ikke et afledt overførselskapacitetsmarked, og der genereres derfor ingen flaskehalsindtægter.

5.3.3.2. Vurdering

(61) Fritagelserne fra artikel 7, stk. 1, og artikel 8, stk. 1, i forordning (EU) 2019/943 bevirker, at elsystemerne på Balearerne ikke er omfattet af de integrerede day-ahead- og intraday-markeder. Derfor finder visse bestemmelser vedrørende disse markeders funktion nødvendigvis ikke anvendelse på Balearerne.

(62) Artikel 14-17 og artikel 19 i forordning (EU) 2019/943 vedrører budområder og håndtering af kapacitet og kapacitetsbegrænsninger mellem budområder. I denne forbindelse bemærker Kommissionen, at selv om Balearerne i øjeblikket udgør et fælles budområde sammen med det spanske fastland og de andre NPT'er, kan situationen ændre sig i fremtiden ved anvendelse af artikel 14 og 15. Omvendt finder bestemmelserne i artikel 16, stk. 3-13, og artikel 17 og 19 de facto ikke anvendelse på Balearerne, så længe dette område ikke udgør et særskilt budområde. Det følger heraf, at en fritagelse fra kravene i artikel 14 og 15, artikel 16, stk. 3-13 og artikel 17 og 19, i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget.

(63) Artikel 16, stk. 1 og 2, i forordning (EU) 2019/943, som indeholder generelle principper for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, finder anvendelse på Balearerne, fordi disse principper giver markedsdeltagerne garanti for, at TSO'en skal løse kapacitetsproblemer med ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, og at den kun skal anvende transaktionsbegrænsningsprocedurer i nødsituationer. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra artikel 16, stk. 1 og 2, i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget.

5.3.4. *Kapitel IV i forordning (EU) 2019/943: Ressourcetilstrækkelighed — artikel 20, stk. 3-8, artikel 21, stk. 7 og 8, artikel 22, stk. 1, litra f) og h), artikel 22, stk. 2, 3 og 5, og artikel 25, stk. 2-4*

5.3.4.1. Anmodningen

(64) Spanien forklarer, at på grund af øernes geografiske isolering som følge af den lave eller manglende forbindelse til fastlandet foretager systemoperatøren selvstændige vurderinger af ressourcetilstrækkeligheden for hver NPT, og de indgår ikke i den europæiske ressourcetilstrækkelighedsvurdering eller i vurderingen af ressourcetilstrækkeligheden på det spanske fastland. Spanien mener derfor, at nogle af bestemmelserne i kapitel IV ikke kan finde anvendelse på NPT. Spanien understreger ikke desto mindre, at de nuværende nationale regler så vidt muligt har til formål at sikre ligebehandling mellem NPT og markedet på fastlandet, f.eks. med hensyn til forsyningssikkerhedsniveauet eller metoden til gennemførelse af ressourcetilstrækkelighedsvurderinger.

(65) Spanien anfører, at tilstrækkeligheden i NPT sikres ved hjælp af den særlige mekanisme for tildeling af ny kapacitet, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 som beskrevet i betragtning 22 til 24. Spanien mener, at denne mekanisme bør opretholdes i betragtning af NPT's unikke karakter, og anmoder derfor om en fritagelse fra artikel 20, stk. 3-8, artikel 21, stk. 7 og 8, artikel 22, stk. 1, litra f) og h), artikel 22, stk. 2, 3 og 5, og artikel 25, stk. 2-4.

(66) Spanien anfører, at ressourcetilstrækkelighedsvurderingerne i NPT er i overensstemmelse med principperne i henhold til artikel 20, stk. 1 og 2, i forordning (EU) 2019/943. Spanien forklarer endvidere, at når der konstateres problemer med tilstrækkeligheden, håndteres disse med en indkaldelse af tilbud (som fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015) kombineret med en vurdering af auktioner over kapacitet inden for vedvarende energi. Der er tale om procedurer, for hvilke kravene i artikel 20, stk. 3-8, i forordning (EU) 2019/943 ifølge Spanien ikke kan anvendes.

(67) Spanien forklarer, at bestemmelserne i artikel 21, stk. 7 og 8, i forordning (EU) 2019/943 ikke er forenelige med den mekanisme, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015. Spanien anfører imidlertid, at kravene i forordningens artikel 21, stk. 7 og 8, vil finde anvendelse på alle nye fremtidige kapacitetsmekanismer.

(68) Spanien bemærker, at den mekanisme, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015, også er uforenelig med følgende bestemmelser i forordning (EU) 2019/943:

— artikel 22, stk. 1, litra f), hvori det fastsættes, at vederlaget fastsættes gennem en konkurrencebaseret proces, fordi vederlaget i den eksisterende mekanisme ifølge Spanien ikke følger en konkurrencebaseret proces, men er baseret på et benchmarkanlæg for at tilskynde til effektivitet

— artikel 22, stk. 1, litra h), hvori det fastsættes, at kapacitetsmekanismer skal være åbne for deltagelse for alle ressourcer, der kan levere den krævede tekniske ydeevne, fordi mekanismen ifølge Spanien kun anvendes på anlæg, hvor lastfordeling er mulig

— artikel 22, stk. 2, der indeholder en liste over konstruktionsegenskaber, som strategiske reserver skal opfylde, da den ifølge Spanien henviser til balancemarkeder, der ikke findes i NPT

— artikel 22, stk. 3, hvori yderligere krav fastsættes til andre kapacitetsmekanismer end strategiske reserver, eftersom den eksisterende mekanisme ifølge Spanien ikke opfylder disse krav: omfordelingen bliver typisk ikke nul, når det leverede kapacitetsniveau er tilstrækkeligt, omfordelingen er ikke kun knyttet til kapaciteten, og kapacitetsforpligtelserne kan ikke overdrages

— artikel 22, stk. 4, som indeholder krav om CO_2-emissionsgrænser for kapacitetsmekanismer, eftersom den nuværende mekanisme ifølge Spanien ikke indeholder krav af denne art, men giver mulighed for at fastsætte tekniske begrænsninger

— artikel 22, stk. 5, som indeholder krav om tilpasning af kapacitetsmekanismer, der finder anvendelse fra den 4. juli 2019.

(69) Spanien forklarer, at pålidelighedsstandarderne for områder uden for fastlandet ikke er i overensstemmelse med kravene i artikel 25, stk. 3, i forordning (EU) 2019/943, da de ikke tager højde for indgangsomkostninger. Spanien tilføjer, at selv hvis standarderne var de samme, kunne de udvikle sig til strengere værdier i et andet tempo, og derfor anmodes om fritagelse fra artikel 25, stk. 2-4, i forordning (EU) 2019/943.

5.3.4.2. Vurdering

(70) Artikel 20 i forordning (EU) 2019/943 omhandler ressourcetilstrækkeligheden på det indre marked for elektricitet og fastsætter medlemsstaternes forpligtelser til at overvåge ressourcetilstrækkeligheden, samt hvordan de skal handle, når der konstateres problemer hermed, navnlig ved at udarbejde en gennemførelsesplan med det formål at fjerne reguleringsmæssige forvridninger, sikre markedsbaserede balanceringsindkøb eller fjerne regulerede priser. Kommissionen bemærker, at Spanien som led i statsstøtteprocessen allerede har udarbejdet og forelagt Kommissionen en gennemførelsesplan i overensstemmelse med artikel 20, stk. 3 og 4, i forordning (EU) 2019/943. I overensstemmelse med artikel 20, stk. 5, i forordning (EU) 2019/943 har Kommissionen afgivet en udtalelse om Spaniens gennemførelsesplan den 13. marts 2024. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra artikel 20, stk. 3-8, i forordning (EU) 2019/943 er berettiget.

(71) Artikel 21, stk. 7, i forordning (EU) 2019/943 blev ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1747 ([13]). Den finder derfor ikke længere anvendelse på NPT. Med hensyn til anmodningen om fritagelse fra artikel 21, stk. 8, ([14]) i forordning (EU) 2019/943 bemærker Kommissionen, at selv om denne bestemmelse ikke længere præciserer, at kapacitetsmekanismer skal være midlertidige, fastsættes det, at kapacitetsmekanismer højst skal godkendes af Kommissionen for en periode på ti år. Desuden er det ikke muligt at forudsige udviklingen af Balearernes elsystem over tid. Varigheden af den regulerede vederlagsmekanisme, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015, bør derfor begrænses til perioden frem til den 31. december 2025 som godkendt med hensyn til Balearerne i henhold til statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270.

(72) I artikel 22 i forordning (EU) 2019/943 fastsættes principperne for udformning af kapacitetsmekanismer. Kommissionen mener, at en fritagelse fra artikel 22, stk. 1, litra f) og h), i forordning (EU) 2019/943 med gyldighed efter udløbsdatoen for den regulerede vederlagsmekanisme, der er fastsat i statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270, vil hindre overgangen til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energilagring, elektromobilitet og prisfleksibelt elforbrug, da bestemmelserne har til formål at gøre det muligt for alle teknologier at deltage på et konkurrencemæssigt grundlag. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra artikel 22, stk. 1, litra f) og h), ikke er berettiget. Dette bør ikke berøre forpligtelser og kontrakter, der indgås vedrørende Balearerne i henhold til vederlagsmekanismen fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 som godkendt i henhold til statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270.

([13]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1747 af 13. juni 2024 om ændring af forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked (EUT L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

([14]) Som ændret ved forordning (EU) 2024/1747.

(73) På grundlag af oplysningerne fra Spanien (betragtning 68) finder Kommissionen, at en fritagelse fra kravene i artikel 22, stk. 2, i forordning (EU) 2019/943 er berettiget, fordi de specifikke krav til udformningen af strategiske reserver er uløseligt forbundet med etableringen af et velfungerende balancemarked. Omvendt er en fritagelse fra artikel 22, stk. 3, i forordning (EU) 2019/943 ikke berettiget, fordi de specifikke krav til udformningen af kapacitetsmekanismer skal finde anvendelse uafhængigt af, om der er etableret et tilstrækkeligt udviklet balancemarked.

(74) Med hensyn til anmodningen om fritagelse fra artikel 22, stk. 5, i forordning (EU) 2019/943 finder Kommissionen, at en fritagelse ikke er berettiget, da artikel 22, stk. 5, i nævnte forordning ikke finder anvendelse på kapacitetsmekanismer, der er godkendt efter den 4. juli 2019.

(75) Med hensyn til artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943, som fastsætter CO_2-emissionsgrænseværdier for kapacitetsmekanismer, mener Kommissionen, at kravene til CO_2-emissionsgrænser ikke finder anvendelse på den nuværende regulerede vederlagsmekanisme, der er godkendt i henhold til statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270 på baggrund af elsystemets beskedne størrelse på Balearerne, de begrænsninger, der er forbundet med at opnå de nødvendige miljøgodkendelser til ny produktionskapacitet, og det større behov for produktion med mulighed for lastfordeling for at sikre integration af vedvarende energikilder på Balearerne og garantere forsyningssikkerheden. Kommissionen er af den opfattelse, at en fritagelse fra artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943, der finder anvendelse efter udløbsdatoen for den regulerede vederlagsmekanisme, der er fastsat i statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270, vil hindre overgangen til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energilagring, elektromobilitet og prisfleksibelt elforbrug, da disse bestemmelser har til formål at gøre det muligt for alle teknologier at deltage på et konkurrencemæssigt grundlag. Kommissionen finder derfor, at en fritagelse fra artikel 22, stk. 4, i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget. Dette bør ikke berøre forpligtelser og kontrakter, der indgås vedrørende Balearerne i henhold til vederlagsmekanismen fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 som godkendt i henhold til statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270.

(76) På grundlag af Spaniens forklaringer (se betragtning 69) mener Kommissionen, at fritagelse fra bestemmelserne i artikel 25, stk. 2-4, i forordning (EU) 2019/943 ikke er berettiget for driften af elsystemerne på Balearerne. Dette bør ikke berøre forpligtelser og kontrakter, der indgås vedrørende Balearerne i henhold til vederlagsmekanismen fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 som godkendt i henhold til statsstøtteafgørelsen i sag SA. 42270.

5.3.5. *Fritagelse fra artikel 14-17, 19-27 og 35-47 i forordning (EU) 2019/943 for den mekanisme, der er fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015*

(77) I den anmodning, som ændret ved den anden række præciseringer, som Spanien fremsendte den 17. januar 2022, anførte Spanien, at der for den eksisterende mekanisme fastsat i kongeligt dekret nr. 738/2015 er behov for en fritagelse fra artikel 14-17, 19-27 og 35-47, i forordning (EU) 2019/943. Kommissionen finder, at en sådan omfattende fritagelse ikke er nødvendig for at sikre dens anvendelse. Kommissionen er af den opfattelse, at kun de fritagelser, der er anført i ovenstående afsnit, er berettigede.

5.4. **Ingen hindring for overgangen til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energioplagring, elektromobilitet og fleksibelt elforbrug**

(78) I henhold til artikel 64, stk. 1, femte afsnit, i forordning (EU) 2019/943 og artikel 66, stk. 2, i direktiv (EU) 2019/944 skal det ved en afgørelse om fritagelse sikres, at fritagelsen ikke hindrer omstilling til vedvarende energi, øget fleksibilitet, energilagring, elektromobilitet og prisfleksibelt elforbrug.

(79) Med hensyn til omstillingen til vedvarende energi og øget fleksibilitet (herunder efterspørgselsreaktion) og energilagring er det vigtigt at bemærke, at velfungerende markeder for forward-, day-ahead-, intraday- og balanceringsmarkeder i overensstemmelse med kravene i forordning (EU) 2019/943 og direktiv (EU) 2019/944 bør give de nødvendige lastfordelingssignaler og investeringssignaler for at maksimere den potentielle udvikling af disse teknologier. Som eksempel kan nævnes, at prisfleksibilitet, der kan aktiveres i perioder, hvor Balearernes elsystem er under pres, i princippet lettere kan udvikles i et system, hvor efterspørgselspriserne afspejler produktionssituationen pr. time på Balearerne i stedet for produktionen på fastlandet. Dette forhindrer ikke automatisk udviklingen af et prisfleksibelt elforbrug eller andre former for fleksibilitet under de nuværende lovgivningsmæssige rammer. Det kan dog ikke udelukkes, at afgørelsen om fritagelse kan have en negativ indvirkning på en sådan mulig udvikling.

(80) På den anden side kræver artikel 64 i forordning (EU) 2019/943 ikke, at afgørelser om fritagelser skal maksimere mulighederne for fleksibilitet eller energilagring. En fritagelse i henhold til nævnte forordnings artikel 64 har kun til formål at sikre, at den »ikke hindrer« en sådan overgang. Med andre ord må fritagelsen ikke hindre den udvikling, der uden en fritagelse ellers ville ske naturligt. Det er usandsynligt, at der uden fritagelsen vil blive udviklet velfungerende forward-, day-ahead-, intraday- og balancemarkeder for de enkelte elsystemer på Balearerne. Dette skyldes de udfordringer, der er forbundet med driften af NPT, den meget lave konkurrence i produktionssegmentet og den ringe sammenkobling med det kontinentale marked som beskrevet i afsnit 2. Det er imidlertid nødvendigt at sikre, at fritagelserne udfases, når betingelserne for udvikling af velfungerende engrosmarkeder er til stede. Derfor fastsætter Kommissionen i denne afgørelse en begrænset fritagelsesperiode og strenge betingelser for en forlængelse af fritagelsen, jf. afsnit 5.5 nedenfor.

(81) Fritagelsen synes ikke at have nogen mærkbar indvirkning på elektromobilitet.

5.5. Fritagelsens varighed og betingelser, der har til formål at øge konkurrencen og integrationen med det indre marked for elektricitet

(82) I artikel 64 i forordning (EU) 2019/943 og artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944 fastsættes det udtrykkeligt for så vidt angår små forbundne systemer, at fritagelsen skal være tidsbegrænset, og at den skal være underlagt betingelser, der har til formål at øge konkurrencen og integrationen med det indre marked for elektricitet.

(83) Forordning (EU) 2019/943 og direktiv (EU) 2019/944 indeholder bestemmelser om en obligatorisk begrænsning til flere formål. Først og fremmest antages det deri, at det generelle regelsæt kan anvendes i alle situationer på det indre marked, og at en sådan generel anvendelse er til gavn for samfundet. Selv om det i artikel 64 i forordning (EU) 2019/943 anerkendes, at fritagelser kan være nødvendige i særlige situationer, kan disse fritagelser medføre en højere grad af kompleksitet af det samlede system og hindre markedsintegration også i naboområderne. Endvidere er begrundelsen for fritagelse normalt baseret på de tekniske og retlige rammer på det pågældende tidspunkt og på en given nettopologi. Alle disse situationer kommer til at ændre sig. Endelig er det vigtigt, at markedsdeltagerne er i stand til at forudsige lovgivningsmæssige ændringer i tilstrækkelig god tid. Alle fritagelser skal derfor være tidsbegrænsede.

(84) De nye kabler, der øger forbindelsen mellem Balearerne og Spaniens fastland, forventes at blive operationelle inden udgangen af 2030. Når disse kabler tages i brug, bør de lovgivningsmæssige rammer, der gælder for dette område, ændres, området integreres i elmarkedet på fastlandet, og de ønskede fritagelser udfases. Spanien gør gældende, at der, når kablerne er taget i brug, vil være behov for yderligere tid til at integrere disse områder under fastlandets markedsregler og til at foretage de nødvendige lovgivningsmæssige ændringer og afprøvninger. Herefter anmoder Spanien om fritagelser for Balearerne i det mindste indtil 2030.

(85) I lyset af de grunde, som Spanien har fremført, finder Kommissionen, at det er rimeligt at indrømme fritagelserne for Balearerne indtil 12 måneder efter den dag, hvor det nye kabel tages i brug.

(86) For at sikre en rettidig udfasning af de ønskede fritagelser skal Spanien senest seks måneder efter den dag, hvor de nye kabler mellem Balearerne og Spaniens fastland tages i brug, forelægge Kommissionen en klar plan med nærmere oplysninger om alle de lovgivningsmæssige ændringer og systemændringer, der er nødvendige for at integrere Balearerne i elektricitetsmarkedet på fastlandet. Planen er, at det klart bestemmes, hvilke forskellige foranstaltninger der kræves, og at der udarbejdes en tidsplan med de vigtigste milepæle —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Kongeriget Spanien indrømmes en fritagelse fra bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, litra a), b), e), k), o) og p), artikel 6, artikel 7, stk. 1, artikel 8, stk. 1 og 4, artikel 9, 10 og 11, og artikel 22, stk. 2, i forordning (EU) 2019/943 samt artikel 40, stk. 4-7, i direktiv (EU) 2019/944, for Balearerne.

Artikel 2

Fritagelsen i artikel 1 finder anvendelse indtil 12 måneder efter den dag, hvor det nye elkabel, der forbinder Balearerne med det spanske fastland, tages i brug.

Artikel 3

Denne afgørelse er rettet til Kongeriget Spanien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 16. maj 2025.

På Kommissionens vegne
Dan JØRGENSEN
Medlem af Kommissionen